

mig til en vis Grad at høre, hvor stærkt han tog paa Wei og navnlig de stærke Udtalelser, han brugte imod Ord, som jeg slet ikke var kommen med og aldeles ikke havde berørt. Det ærede Medlem søgte at paadutte mig, at jeg ved mine Udtalelser vilde kaste en Betskyldning mod de ledende Mænd fra Krigen i 1864. Saadanne Ord ere ikke komne over mine Læber, tværtimod har jeg udtrykkelig udtalt, at dersom vore Soldater i 1864 havde tænkt sig, hvilken Magt de skulde stride imod, vilde de ikke være gaaede i Kampen med det Mod, hvormed de gik. Jeg hører til dem, der under alle Omstændigheder hæveder vor danske Soldats Ære, og derfor burde det ærede Medlem have vidst, hvad jeg sagde, og han burde ikke, fordi jeg er imod Kjøbenhavns Befæstning, deraf udlede, at jeg vilde kaste en Skygge over de ledende Mænd, altsaa Officererne saavel som Soldaterne. Jeg skulde kjende meget for Lidt til Krigen i 1864, dersom jeg ikke vidste, at Soldaten ved denne Leilighed som altid havde udmærket sig og fortjent al Ænertjendelse. Men hvad jeg bebrejdede, var dette, at man søgte at indprente Soldaterne et Mod, som ikke kunde holde sig, fordi Betingelserne for, at det kunde holde sig, ikke vare til Stede; men deraf er der et meget stort Spring til at paafaa, at jeg ikke skulde tillægge de ledende Mænd den Ære, der tilkom dem. Det forekommer mig altsaa, at naar det ærede Medlem en anden Gang vil tale imod mig, da skal han søge at ramme det, jeg har udtalt mig om, og ikke Noget, som jeg slet ikke har berørt. Jeg kan dog, da jeg har Ordet, ikke undlade at gjøre opmærksom paa, at hele denne Forhandling om Kjøbenhavns Befæstning rettes saa overordentlig stærkt mod Flertallet. Det ærede Medlem fra Manders (N. P. Jensen) udtalte, som jeg tidligere har berørt, og som jeg skal komme lidt tilbage til igjen, at der under Krigen i 1864 ikke var de nødvendige Forsvarsmidler til Stede; men jeg vil dog gjøre det ærede Medlem saavel som Medlemmerne af Høire opmærksom paa, at det har da det nuværende Flertal ingen Skyld i. Den Gang vare de Herrer selv i Flertal, den Gang bevoede Alt, hvad der henhørte til militære Sager og Befæstningsager paa dem selv, og den Gang var Venstre her kun et forsvindende Antal. Det kan ikke nytte at glemme, at det, som de Herrer nu i al deres Begejstring søge at opflamme os med, tog de den Gang aldeles intet Hensyn til. Hvorfor bevilgede de Herrer ikke den Gang Midlerne, hvorfor foranstaltede de ikke Alt, hvad der kunde gavne Fremtiden, hvorfor bevilgede de

ikke saadanne Summer, som der var Tale om? Det forekommer mig, at Landet den Gang bedre ville have været i Stand til at bære saadanne Udgifter, førend det blev sønderlemmet, og den Gang havde de Herrer ganske anderledes stor Magt, end de nu have og nogensinde vilde faae paa det militære Omraade. Nei, det er min faste Overbevisning, og jeg tror at kjende saa meget til Historien, at jeg tør udtale det, at dersom vort lille Folk havde været lidt mindre frigerst, end det var, vilde det være gaaet vort Fædreland meget bedre. Jeg har faaet det Indtryk, at det netop er vor over Evne stærke Modstand mange Gange, der har bevirket Landets Sønderlemmelse. Jeg tror, at dersom det danske Folk havde været mere medgjort og mere fredeligt og bestandig taget i Betragtning, hvilken Magt vi stod overfor, saa havde det været til langt større Gavn for vort Fædreland end den stærke Modstand, der er viist. Det er mærkeligt nok, at saadanne Udtalelser, som de, jeg er kommen med, skulde være saa ilde hørt, at det skal være, som om man mente, at jeg ikke skulde være i Besiddelse af Fædrelandskjærlighed og vilde haane den militære Stand o. s. v. Hvad jeg her har udtalt, er jo, som det ærede Medlem fra Hjerteminde (N. Andersens) nylig udtalte, Røster, som i sin Tid havde lydt fra gamle Tscherning, og Anstuelser, som ere fremsatte for mange Aar tilbage. Tscherning blev imidlertid haanet paa selv samme Maade, og Enhver, der fremsætter saadanne Anstuelser den Dag i Dag, bliver haanet paa selv samme Maade, og bliver bestyldt for Mangel paa Fædrelandskjærlighed, Mangel paa Dit og Mangel paa Dat. Men, mine Herrer, det faar nu at være, vi have Lov til at lade disse Udskyninger falde magtesløse til Jorden, vi have Lov til at danne os selv en Overbevisning om, hvad der tjener Fædrelandet bedst, og det er min ufravigelige Overbevisning, som jeg tror er grundet paa historiske Kjendsgjerninger, at dersom vi havde været mindre frigerste, vilde det ikke alene have gavnet os i Fortiden, men det vilde ogsaa gavne os i Fremtiden. Jeg haaber, at disse Udtalelser maa komme til at lyde saa ofte for vore krigslystne Venner trindt i Landet, at de dog en Gang ville tage dem til Følge.

Berg: Det ærede Medlem fra Hjerteminde (N. Andersen) gjorde mig Æret i sin Gjengivelse af mine Ord angaaende de 107,000 Mand, men det ærede Medlem maa dog virkelig selv erkjende, at der er Underkrifter, der ikke holde Stik, og at der ogsaa er en Del Underkrifter, som ikke have nogen